

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Економічний факультет

Кафедра теоретичної і прикладної економіки

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ФОНДОВИЙ РИНОК

Освітня програма Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Спеціальність 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність"

Галузь 07 "Управління та адміністрування"

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 29 серпня 2019 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Фондовий ринок
Викладач (-і)	Мацола Михайло Михайлович, доц., к.е.н., доц. кафедри теоретичної і прикладної економіки
Контактний телефон викладача	+380502862926
Е-mail викладача	mykhailo.matsola@pnu.edu.ua ;
Формат дисципліни	Очний, заочний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку консультацій, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://ktipe.pnu.edu.ua/графік-проведення-консультацій/ .
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Становлення і поступовий розвиток ринкових відносин в Україні сприяє трансформації вже існуючих технологій функціонування фінансових, зокрема фондових ринків, які є однією з важливих складових ринкової економіки. Основу фондового ринку складають специфічні економічні відносини, що в основному полягають у купівлі/продажу довгострокових цінних паперів на визначеному економічному просторі при залученні і з урахуванням певним чином сформованої правової, технічної, економічної і податкової інфраструктури, яка постійно змінюється. Відбувається формування ринку, що потрібен для розміщення цінних паперів акціонерних товариств, які бажають фінансувати розширення своєї виробничої діяльності, і держави, яка, в свою чергу, розміщує на ринку державні цінні папери. Цивілізований організований ринок цінних паперів не тільки налагоджує відносини між емітентом та інвестором, але й сприяє організації контролю і нагляду за фондовим ринком, зумовлює посилення процесу сек'юритизації фінансових відносин. Предметом вивчення навчальної дисципліни є цінні папери, економіко-правове та інституційне середовище, в якому вони обертаються, та система регулювання фондового ринку. Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів: 1. Теоретичні основи функціонування фондового ринку. 2. Професійна діяльність та фондові ринки.	
3. Мета, завдання та цілі навчальної дисципліни	
Метою вивчення навчальної дисципліни «Фондовий ринок» є формування у студентів системи знань, що дозволяють їм скласти об'єктивне уявлення про загальні засади функціонування фондового ринку, його структуру і принципи роботи учасників, нормативно-правове забезпечення, отримати системну інформацію про діяльність на фондовому ринку, особливості розвитку фондових ринків у різних країнах світу та Україні. Завданням вивчення навчальної дисципліни «Фондовий ринок» є сприяння розумінню загальних положень, принципів і методів, загальних умов функціонування фондового ринку; розвиток здібностей і формування навичок, що дозволяють здійснювати діяльність на сучасному фондовому ринку. Відповідно до вимог освітньої програми студенти повинні знати: - різновиди цінних паперів та фінансових інструментів на фондовому ринку, їх характеристику, властивості та особливості випуску і обігу; - структуру, види і складові фондового ринку; - сутність функціонування фондових ринків, нормативно-правове забезпечення функціонування;	

- методи, за допомогою яких корпорації залучають необхідні фінансові ресурси на фондовому ринку для своєї діяльності та розвитку;
- принципи державного регулювання фондових ринків, особливості і механізми саморегулювання на фондових ринках;
- особливості та перспективи розвитку і функціонування розвинутих фондових ринків та ринків, що розвиваються, зокрема, українського.

вміти:

- використовувати понятійний апарат;
- виконувати дослідження сутності цінних паперів, характеристики основних видів цінних паперів;
- визначати типи та структуру портфелю цінних паперів, доходність та його ризикованість;
- характеризувати основні етапи еволюції розвитку світових фондових ринків, функції та задачі їх функціонування; сучасний стан, інфраструктуру та правове регулювання функціонування фондовою ринку в Україні;
- підбирати конкретні вимоги до професіоналів міжнародних фондових ринків та їхню здатність пристосовуватись до місцевих умов;
- проектувати за різними методиками стратегії проведення операцій з цінними паперами;
- оцінювати за значенням фондових індексів стан розвитку фондового ринку та валютно-фінансових відносин країни; знаходити шляхи розвитку та функціонування світових фондових ринків.

4. Результати навчання (компетентності)

Результати навчання

ПРН 2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

ПРН 7. Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати.

ПРН 11. Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці.

ПРН 16. Знати нормативно-правове забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати його на практиці.

Компетентності

ІК 1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК 2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

СК 3. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин.

СК 6. Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни 180 год

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	46
семінарські заняття	44
самостійна робота	90

Ознаки курсу							
Семестр	Спеціальність, освітня програма	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий				
7	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність	4	нормативний				
Тематика курсу							
Тема	кількість год.						
	Денна форма			Заочна форма			
	лекції	семінари	самостійна робота	лекції	семінари	самостійна робота	
Тема 1. Сутність, функції та структура фондового ринку	2	2	6		1	10	
Тема 2 Інститути фондового ринку	2	2	6		1	11	
Тема 3. Цінні папери та ціноутворення на фондовому ринку.	2	4	6	1		10	
Тема 4. Фондові індекси	2	2	6		1	10	
Тема 5. Інформаційно-рейтингові агентства та їх інформація	4	4	6	1		11	
Тема 6. Інформація про емітентів цінних паперів та статистична інформація	4	4	6	1		11	
Тема 7. Первинний ринок цінних паперів.	4	4	6	1	1	11	
Тема 8. Вторинний ринок цінних паперів та операції на ньому	4	4	6	1	1	11	
Тема 9. Професійна діяльність на фондовому ринку.	4	4	6	1		11	
Тема 10. Фінансові інститути - професійні учасники фондового ринку	2	2	6	1		11	
Тема 11. Міжнародний фондовий ринок	4	2	6	1		11	
Тема 12. Фондові ринки розвинутих країн.	2	2	6		1	11	
Тема 13. Фондовий ринок України	4	4	6	1	1	11	
Тема 14. Саморегулівні організації та інституційне регулювання фондового ринку	2	2	6	1		11	
Тема 15. Фінансові інструменти та посередники на фондовому ринку України	4	2	6	1	1	11	
Усього годин		46	44	90	10	8	162
6. Система оцінювання курсу							
Загальна	100 бальна – (50 балів протягом семестру та 50 балів за екзамен)						

система оцінювання курсу	Поточне оцінювання та самостійна робота		Екзаменаційна робота (екзамен)	Сума балів з навчальної дисципліни	
	Модуль 1				Модуль 2
	Змістовий модуль 1 поточний контроль	Змістовий модуль 2 поточний контроль	Змістовий модуль 3 Самостійна робота		
	Теми 1-8	Теми 9-15			Теми 1-15
	20	20	10		Теми 1-15
50			50	100	

Семінарські заняття Поточні оцінки 2, 3, 4, 5, які можуть отримати під час семінарських занять сумуються і розраховується середнє арифметичне (із заокругленням до десятих). Середній бал за поточний контроль переводиться у 40 бальну шкалу.

Самостійна робота Студент опрацьовує питання, що призначені для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання (дві спроби – кращий результат). Максимальна кількість балів за тестування становить 10 балів.

Умови допуску до підсумкового контролю Студент повинен набрати не менше 25 балів у сумі за три змістові модулі:
ЗМ 1. Поточний контроль (1-20 балів).
ЗМ 2. Поточний контроль (1-20 балів).
ЗМ 3. Самостійна робота (1-10 балів).
Якщо студент набрав менше 25 балів. Дозволяється, як виняток, з дозволу декана економічного факультету за заявою, погодженою з кафедрою теоретичної і прикладної економіки, одноразове виконання студентом додаткових видів робіт з навчальної дисципліни (відпрацювання пропущених занять, перескладання змістових модулів, виконання індивідуальних завдань тощо) для підвищення оцінок за змістові модулі.

7. Політика курсу

Підсумковою формою контролю є екзамен, який проводиться виключно у письмовій формі. Максимальна кількість 50 балів за екзаменаційну роботу. Структура білета включає 5 завдань. Правильна відповідь на кожне питання білету оцінюється максимум в 10 балів.

Студентам, які мають з навчальної дисципліни оцінку від 1 до 49, були недопущені або не з'явилися на екзамен, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими правилами.

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Дозволяється вільне відвідування лекцій. Пропуски семінарських занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях, при цьому оцінка не ставиться, а нб округляється.

8. Рекомендована література

1. Міжнародний фондовий ринок [Текст] : навч. посіб.-практикум / [О. Є. Кузьмін та ін.] ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Л. : Вид-во Львів. політехніки, 2013. - 197 с.
2. Петрик, Є. О. Практичні аспекти розкриття інформації на фондовому ринку України [Текст] / Петрик Є. О., Ступак О. В. - Київ : Емкон, 2016. - 152 с.
3. Фондовий ринок: підручник : у 2 кн. — Кн. 1 / В.Д. Базилевич, В.М. Шелудько, В.В. Вірченко та ін. ; за ред. В.Д. Базилевича; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — К. : Знання, 2015. — 621 с. — (Серія "Класичний університетський підручник")
4. Фондовий ринок: Підручник : у 2 кн. — Кн. 2 / В.Д. Базилевич, В.М. Шелудько, В.В. Вірченко та ін. ; за ред. В.Д. Базилевича; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — К. : Знання, 2016. — 686 с. — (Серія "Класичний університетський підручник").
5. Фондовий ринок: практикум: навчальний посібник / В.Д. Базилевич, В.М. Шелудько, В.В. Вірченко та ін. ; за ред. В.Д. Базилевича ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — К. : Знання, 2017. 718 с.

6. Фондовий ринок України. Фінансовий моніторинг професійних учасників фондового ринку [Текст] : навч.-метод. посіб. / [Мозговий О. М. та ін.] ; за заг. ред. Мозгового О. М. та Тевелева Д. М. ; SMIDA, держ. установа "Агентство з розв. інфраструктури фонд. ринку України". - Вид. 2-ге, переробл. та допов. - К. : АРІФРУ, 2013. - 207 с.

Допоміжні джерела інформації

1. Офіційний сайт Верховної Ради України <http://rada.gov.ua/>
  2. Державна служба статистики України <http://www.ukrstat.gov.ua>.
  3. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України www.kmu.gov.ua.
  4. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі <http://www.me.gov.ua/>.
- Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» №3480-IV від 23 лютого 2006 року : станом на 01 січня 2013 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3480-15> .
5. Закону України «Про державне регулювання ринку цінних паперів» від 30.10.96 р. № 448/96-ВР. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/448/96-%D0%B2%D1%80>.
  6. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України SMIDA. [Електронний ресурс]– Режим доступу: <http://smida.gov.ua>.
  7. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР). [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.nssmc.gov.ua>.
  8. Українська фондова біржа. [Електронний ресурс].– Режим доступу: <http://ukrse.com.ua>.
  9. Фондовая система Wallstreet - on-line проект для фондового рынка. [Електронний ресурс]– Режим доступу: <http://www.wallstreet.com.ua/about.php>.

Викладач

Мацола М.М.